

DOI <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2022-2-28>

ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ НА ПРИКАРПАТТІ У ПЕРІОД ДРУГОЇ РАДЯНІЗАЦІЇ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Марія Санкович,

*аспірантка кафедри всесвітньої історії
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-3094-5238
mariya_sankovich@ukr.net*

Анотація. Стаття розкриває основні аспекти індустріалізації на Прикарпатті у період другої радянської західно-українських земель. З приходом радянської армії на Прикарпатті розпочалися суттєві трансформації в економіці. Нова влада розпочала перетворення аграрного регіону країни в індустріальний.

Розкрито етапи створення найбільших промислових гігантів у важкій промисловості. Охарактеризовано процес переходу від аграрного сектору до побудови важких заводів і фабрик. Розкрито процес утворення перших хімічно переробних і хімічно видобувних підприємств. Проаналізовано процес утворення нафтодобувних шахт, калійних і рудних копалин. Описано процес переходу Прикарпатського регіону на рейки швидкої індустріалізації.

Також прослідковано приховані мотиви справжньої індустріалізації Івано-Франківської області, яка в політичному плані і надалі залишалася опозиційною до нової влади. Вважалося, що саме тут варто будувати великі хімічні заводи, які були шкідливими своїми викидами. У лісовій промисловості відбувалося активне будівництво пилорам і лісопереробних заводів у Коломиї, Верховині, тощо. Сам процес індустріалізації відбувався важко, оскільки руйнувалася давня інфраструктура Прикарпаття.

Ключові слова: індустріалізація, переробна галузь, промисловість, Прикарпаття, заводи, фабрики.

INDUSTRIALIZATION IN THE CARPATHIANS DURING THE ARRIVAL OF SECOND COUNCILS

Mariya Sankovich,

*Postgraduate Student at the Department of World History
of the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-3094-5238
mariya_sankovich@ukr.net*

Abstract. The article reveals the main aspects of industrialization in Prykarpattia during the arrival of the second “Soviets”. With the arrival of the Soviet army in the Carpathians began significant transformations in the economy. The new government began to transform the country’s agricultural region into an industrial one. The stages of creation of the largest industrial giants in heavy industry are revealed.

The process of transition from the agricultural sector to the construction of heavy plants and factories is described. The process of formation of the first chemically processing and chemically mining enterprises is revealed. The process of formation of oil mines, potash and ore mines is analyzed. The process of transition of the Prykarpattia region to the rails of rapid industrialization is described.

The hidden motives of the real industrialization of the Stinislav region, which in political terms continued to be in opposition to the new government, are also described. It was believed that this is where large chemical plants should be built, which were harmful to their emissions. In the forest industry there was an active construction of sawmills and processing plants in Kolomyia, Verkhovyna, etc. The process of industrialization itself was difficult, as the ancient infrastructure of Prykarpattia was destroyed.

Key words: industrialization, processing industry, industry, Prykarpattia, plants, factories.

Вступ. На даний момент, коли Українська держава перебуває на етапі економічного розвитку і зростання є актуальним дослідження економічної історії нашої країни, зокрема Прикарпатського регіону у післявоєнний час, коли край опинився під радянською окупацією на довгі десятиліття. Важливо винести уроки правильного економічного розвитку. Оскільки командний метод економічного розвитку не дає ефективних і бажаних результатів, що маємо на прикладі розвитку індустріалізації регіону під час другої радянської. Досліджуючи даний аспект, ми спостерігаємо невдалий процес економічного розвитку, який відкинув нашу країну далеко назад в економічному прогресі.

Мета статті полягає у висвітленні процесу індустріалізації на території Прикарпаття у період другої радянської. Показати усі плюси і мінуси даного процесу, а також його вплив на загальний розвиток економіки країни.

Дана проблема не отримувала якогось окремого дослідження серед науковців країни. Окремі аспекти даної теми висвітлювали у своїх публікаціях радянські дослідники Е. Склярєнко, Л. Євсєлевський, Г. Ковальчак. Історики у своїх працях звертали увагу на деякі окремі аспекти розвитку економіки Прикарпаття, зокрема процесу індустріалізації. Новий виток дослідження даної теми розпочався у період здобуття незалежності України. Так дослідник Прикарпаття В. Клапчук у своїх розвідках звертає увагу на етапи індустріалізації регіону, а також надає перелік підприємств, які були утворені в даний момент.

Основна частина. Зі звільненням Західної України від німецько-нацистських військ внутрішньополітична ситуація на Прикарпатті досить довго була вкрай складною. Насамперед – таке становище було пов'язане із збройним опором радянсько-комуністичній владі ОУН і УПА. У регіоні розвиток промисловості був слабким, у прикарпатських селах домінували одноосібні господарства.

Вже у жовтні 1943 р. у структурі ЦК КП (б) У (Центральний комітет Комуністичної партії України) було сформовано резерв партійно-керівних кадрів для Західної України. Незабаром у грудні 1944 р. в складі уряду УРСР була створена спеціальна Рада щодо допомоги західним регіонам УРСР під загальним керівництвом заступника голови Раднаркому Радянської України. У 1944 р. при ЦК КП (б) У УРСР було утворено спеціальний відділ для Західної України (Sklyarenko, 1986: 138).

Насамперед було відновлено радянську управлінську систему на теренах Прикарпаття. Потроху розпочали роботу колишні місцеві, районні і обласні ради та їхні виконавчі органи – райвиконкоми, облвиконкоми. Синхронно організовувалась структура партійно-комуністичних організацій та профспілок.

З об'єднанням західноукраїнських земель з УРСР у переважно аграрному регіоні пройшли соціалістичні перетворення. Втім, ці заходи були призупинені внаслідок Другої світової війни. З воєнної розрухою промисловість Прикарпаття вкінці 1945 р. змогла дати лише 50% продукції від довоєнного 1940 р. Та вже у 1947 р. загальний розмір промислової продукції зміг вийти на довоєнний рівень, а вже у 1958 р. перевищив його у 6,2 рази, тим часом як продукція промисловості Радянської України загалом виросла втричі. Отже, швидкість розвитку промисловості західних областей УРСР перевершувала середні показники Радянської України. Питома вага західних регіонів УРСР у валовій продукції промисловості республіки виросла з 3% у 1940 р. до 1% у 1965 р. Така ситуація говорила про те, що загальний рівень промислового розвитку Західної України швидкими темпами наближувався до середніх показників загальнодержавного. В цей час на Прикарпатті формувалися нові галузі промисловості. Значними темпами розвивалися машинобудування і металообробка, що дало змогу збільшити валову продукцію в 1950 р. на 8% у порівнянні з 1940 р. Уже у 1958 р. продуктивність праці у промислових районах Західної України більш як удвічі перевищувала рівень 1940 р. Вже на 1958 р. загальна валова продукція промисловості західних районів УРСР перевищила обсяг продукції сільського господарства, що дало змогу регіону стати індустріально-аграрним.

Проте, Західна України попри все залишалася аграрною, так як до Другої світової війни у промисловості працювало тільки 3% працюючого місцевого населення. Індустріалізацію у Радянській Україні було завершено в роки ще третьої п'ятирічки. Мала місце значна диспропорція щодо промислового розвитку між східними і західними областями УРСР. Такий стан речей викликав нагальну потребу у вирівнюванні економічного стану регіону шляхом швидкої індустріалізації. У такій обстановці прискорена індустріалізація Західних областей УРСР стала однією із надважливих задач для «нової-старої» радянської влади. Пришвидшений розвиток промисловості в західних районах УРСР мав значно підсилити економічний потенціал західного регіону та Радянської України загалом, що мало дати змогу радянській владі зміцнити своє хитке становище у Західній Україні (Evselevsky, 1976: 54–65).

Західна Україна завжди була відома своїми корисними копалинами, де з давніх часів добували кухонну сіль і займалися різноманітними промислами. Так, у середньовіччі докладалися значні зусилля щодо дослідження нафти і природного газу, згодом – калійної солі. У ХХ ст. було відкрито досить великі запаси сірки та урано-поліметалічний басейн. Матінка природа обдарувала Західну Україну значними масивами лісів та карпатськими сланцями, водними ресурсами та гірським кришталем (драгомітом), великими запасами добротної глини та мідистими піщаниками, солі та піску, гіпсу та вапняку, торфу та фосфоритів, каменю та вугілля тощо. На протязі століть на західних землях України склалися певні виняткові особливості як історичного так і господарського характеру.

Специфічною ознакою було значне превалювання сільського населення над міським. Незначна кількість міст, що виникали у середні віки, задовільняли потреби сільськогосподарського виробництва та соляних промислів, а згодом – нафтових промислів і добування калійних солей. Суспільно-політичне становище Західної України, майже повністю у ХХ ст. визначалося та «спрямовувалося» радянським окупаційним режимом. Майже для двох поколінь мешканців західних регіонів УРСР жовтневий переворот і накладені з ним «радянсько-соціалістичні перетворення» внесли з собою вагомі зміни у сформовані віками місцеві традиції. Влада СРСР значно змінила напрацьований століттями громадсько-суспільний порядок в політичній та духовній, соціально-економічній та освітньо-культурній сферах. У Західній Україні на початок 1950-х рр. було досягнуто суцільної насильницької колективізації сільського господарства регіону та почато прискорену індустріалізацію. Біля міст знаходження природних копалин будувалися нові міста та розширювалися старі. Перехід до збільшення міського населення у Західній Україні (1960–1970 рр.) розпочав зовсім новий етап суспільного життя регіону – переважання мешканців міст над сільським населенням, промислового комплексу – над сільськогосподарським.

Друга світова війна завдала масштабних руйнувань промисловим об'єктам Західної України. Унаслідок військових дій були виведені з роботи майже всі основні виробничі потужності промисловості регіону: значна їхня частка була знищена, а високоякісна сировина, промислове обладнання, вантажний автопарк та рухомий склад залізниць були вивезені до Німеччини. А та невелика частина, що лишилася, була давно застарілою та амортизованою. Величезних руйнувань зазнала основна на той галузь місцевої промисловості – нафтодобувна. У м. Бориславі Львівської області було виведено з ладу двадцять свердловин, одну електростанцію, десять газолінових заводів, водночас затоплено дві котельні озокериту та зруйновано один газопровід. Своєю чергою у Станіславській області (тепер Івано-Франківська) цілковито було зруйновано наземні будови усіх нафтових промислів та сімдесят дві свердловини (Klarchuk, 2013: 508).

Треба зауважити, що 10 січня 1945 р. вийшла постанова «Про заходи з розвитку республіканської та місцевої промисловості м. Львова», а 7 травня 1945 р. – «Про заходи з відбудови та дальшого розвитку господарства у Львівській, Станіславській, Дрогобицькій, Тернопільській, Ровенській, Волинській і Чернівецькій областях УРСР на 1945 рік». Відповідно до цих постанов, індустріалізацію західних регіонів УРСР планувалось реалізувати у двох основних напрямках: відновити та удосконалити «колишні» традиційні нафтогазову та лісопереробну галузі промисловості і ступити на дорогу розвитку нових машинобудівної, металообробної та приладобудівної галузей тогочасної новітньої промисловості (Malyarchuk, 2015: 548).

Загальновідомо, що 1939 р. на територію Західної України увійшла Червона армія, а з нею і нова окупаційна радянська влада, яка одразу розпочала швидкий процес націоналізації місцевих промислових підприємств. Першим у м. Станіславові (тепер м. Івано-Франківськ), який відчув на собі «радянську націоналізацію» був завод – «Промприлад». У спогадах польського публіциста й перекладача Тадеуша Ольшанського «Колись у Станіславові», який народився і до 1939 р. XX ст. мешкав у м. Станіславові, читаємо детальну інформацію стосовно фірми «Край» та про її становище з приходом радянської влади. Т. Ольшанський жив недалеко від будинку польської сім'ї Яворських, що були власниками цього підприємства та описує те, що бачив, або ж почув з перших уст про долю фірми «Край» під першою радянською окупацією (Kovalchak, 1973: 85). Зі слів ветеранів цього заводу С. Цеглінського та Д. Ганусяка, які працювали на ньому з 1944 р., та розповіли франківським історикам-краєзнавцям Б. Гавриліву та М. Головатому, що колишні власники фірми «Край», брати Яворські і на початку радянського періоду панування працювали за верстатами, мали своїх учнів, а опісля Другої світової виїхали до Польщі (The heyday, 1964: 290).

Що стосується подій, що відбувалися на виробничих підприємствах В. Майора та «Фама», то ми не маємо стосовно них достовірної інформації та про подальшу долю їхніх господарів в умовах радянської окупації. Однак зрозумілим є те, що виробничі потужності їхньої власності потрапили під радянську націоналізацію.

Таким чином, починаючи з 1939 р. розпочалася тотальна реорганізація місцевих підприємств на радянський лад. У краєзнавчій праці місцевих істориків Б. Гаврилів та М. Головатого читаємо цікаві відомості, що секретар Станіславського обкому КП(б)У М. Груленко рапортував в травні 1940 р. на загально партійному з'їзді в м. Києві: «На підприємствах робота організована за радянською системою, підвищено виробничі завдання, впроваджено погодинний робочий день». Між іншим, такий стан справ означав, що робочий тиждень у нових радянських реаліях ставав вже на дві години тривалішим, ніж за часів Другої Речі Посполитої. В цей час фактично запрацював відомий у радянські часи вагоно-механічний завод. Проте подальше становлення цього підприємства затримала німецько-радянська війна. Вагоно-ремонтний завод поновив свою діяльність зі звільненням м. Станіслава від німецько-нацистських військ, тобто 27 липня 1944 р. (Carpathian virginland., 1966: 2).

По закінченні німецько-радянської війни на вагоно-ремонтному заводі відновили роботу два цехи: ваговий та токарний, а також 3 майстерні з ремонту ваг. Вже у 1947 р. дане підприємство зуміло опанувати ремонт фрезерних станків (верстатів) і серійне виробництво новітніх газових пічок (Davydovych, 2012: 19).

Вже у 1949 р. вагоно-ремонтний завод потрапив у пряме підпорядкування Міністерства місцевої промисловості УРСР. Завдячуючи чому завод здобув важливу цільову промислову програму та розпочав випуск водяних насосів для потреб тваринницьких ферм у колгоспах та радгоспах УРСР (History of the national economy, 1987: 440).

В досліджуваній нами час на території теперішнього «Промприладу» вело свою діяльність два підприємства: крім уже згаданого вагоно-механічного заводу був іще відомий машинобудівний завод. У 1956 р. обидва ці заводи об'єднали в один Станіславський машинобудівний завод. У 1957 р. на цьому заводі організували інструментальний і ремонтний цехи, та водночас відновили застарілий ливарний цех.

Проте, машинобудівний завод не зміг в подальшому прогресувати на шляху машинобудування, через те, що він розташовувався у самому центрі м. Станіслав. Також не вистачало території для розширення цехових приміщень, а також до заводу не було технічної змоги підвести залізничні і автотранспортні шляхи, що були необхідні для доставки великої кількості металопрокату. У зв'язку з цим партійне керівництво держави ухвалило знакове для машинобудівного заводу рішення – спрямувати його на приладобудівний курс. Вже у жовтні 1959 р. Станіславський машинобудівний завод змінив свою назву на «Станіславприлад» (State Archives of Ivano-Frankivsk region: 204).

З кінцем 1960 р. було припинено серійне виробництво автомобільних ваг та водяних насосів. Проте завод опанував нову для себе продукцію – газові лічильники. Ці прилади стали визначальними для «Станіславприладу», які базувалися на досвіді й розробках заводу «Київприлад», доречно сказати, що кількох найкращих працівників, інженерів та проєктантів, серед яких був Володимир Креховецький, скерували до м. Київ перебрати столичний досвід у виробництві лічильників. Незабаром появився перший газовий лічильник випущений в м. Станіслав РС-100. У майбутньому їхній різновид розширювався і завод зайняв передові позиції в цій ніші у колишньому СРСР (State Archives of Ivano-Frankivsk region: 157).

Застосування хімічних технологій та хімічної сировини у народному господарстві СРСР вважали пріоритетним напрямком, який нівелював підпорядкованість суспільства від впливу навколишнього середовища та реалізував переворот у сировинному базисі народного виробництва. Новітні хімічні технології пронизали найрізноманітніші галузі економіки СРСР і своєю чергою утворювали значні можливості у досягненнях науково-технічного прогресу. Хімізація народного господарства давала можливість пришвидшувати розвиток і удосконалювати ефективність майже всієї економіки СРСР, УРСР та Прикарпатського регіону.

Після закінчення війни, значного прогресу хімічне виробництво досягнуло у Львівській та Станіславській областях УРСР. Центральна радянська влада намагалася розмістити тут найшкідливіші хімічні виробництва, адже у західному регіоні УРСР значно відчувався надмір трудових ресурсів. Що стосується сировинної бази хімічно-гірничої індустрії, то нею слугували найрізноманітніші запаси природних ресурсів: калійно-магнієвих солей Прикарпаття та сірки Придністров'я, алунітів і кам'яної солі, що знаходились на території Закарпаття. Зокрема, сірчану промисловість було започатковано у Придністровському сірконосному районі, де було побудовано Роздільський гірничо-хімічний комбінат із особливо шкідливим для навколишнього середовища відкритим способом видобування (State Archives of Ivano-Frankivsk region: 203).

Виняткове значення родовищ калійних солей Прикарпаття було в тому, що вони стали основним та магістральним джерелом для одержання ключових видів сульфатно-калійних добрив у колишньому Радянському Союзі. Досить великі запаси потрібної сировини та їх пряма близькість до самих районів народного господарства слугували побудові значної кількості хімічних підприємств у Прикарпатському регіоні.

На базі Калуського хіміко-металургійного комбінату у 1967 р. вперше на практиці у Радянському Союзі було уведено в дію хімічну фабрику з виробництва безхлорних калійних добрив. Розбудова великого промислового виробництва значно вивільняла із сільського господарства Прикарпаття численні сільгоспугіддя та водночас мали шкідливий вплив на здоров'я місцевого населення (State Archives of Ivano-Frankivsk region: 344).

Чи не основну вагу у інтенсивному розвитку хімічної промисловості Західної України відіграли газобензинові заводи, так як на них застосовували побічні нафтові гази Битківського і Долинського нафтокомбінатів, що були ключовими для виробництва вартісних хімічних виробів органічного синтезу.

Основну роль у новому розвитку хімічної промисловості Прикарпаття відігравали значні запаси менілітових сланців, басейн родовищ яких простягався уздовж східної частини Карпат на десятки кілометрів. У 1963 р. робітники Вигодського лісохімзаводу та Івано-Франківського проектно-конструкторського технологічного інституту та Інституту геології горючих природних копалин здійснили термічну обробку 100 т. менілітових сланців. Такий самий експеримент обробки сланців з Карпат був здійснений також на сланцепереробному комбінаті у Кохтла-Ярве (Естонія). На протязі 11–14 жовтня 1966 р. проходила міжвідомча нарада в м. Івано-Франківську (до 1962 р. – Станіслав) з проблем застосування менілітових сланців Карпат. Згідно тодішніх розрахунків, запаси сланців у Карпатах, що були на глибині 100 м. у місцях їх виходу на поверхню склали більш як 500 млрд. т., тобто їхні запаси практично були невичерпними у майбутньому. Список продуктів, які можна було отримати зі сланців, коливався від будівельних матеріалів та до фармацевтичних виробів. Проте першочерговою причиною було те, що не було основного, або єдиного центру керування, який би був взявся за проблему вирішення комплексної переробки сланців українських Карпат. Натомість за кордоном, вже тоді, були сучасні та рентабельні сланцепереробні підприємства, що виготовляли бензин для автомобілів, мазут для цілого ряду марок, зріджений газ для газобензинової поставки, значна кількість марок різних бітумів для будівельної промисловості (State Archives of Ivano-Frankivsk region: 126).

Поступовий розвиток лісообробної промисловості Західної України УРСР проходив шляхом більш доцільного і ефективного використання ресурсів деревини. Збільшення більш якісного і раціонального використання деревини Карпат слугувало значному зменшенню витрат деревини на одиницю готової продукції, якісну зміну структури виробів у виготовленні більш дієвих видів нової та сучасної продукції, організацію переробки основних ресурсів, а також відходів лісозаготівельних та деревообробних підприємств. На нових виробництвах розпочали надавати більш вагомій уваги вирощуванню молодих лісів, а також переробці та заготівлі деревини. Наприклад, неякісні сорти пиломатеріалів, які раніше йшли у відходи, розпочали застосовувати у виробництві меблів та будівельних деталей. На Закарпатті у таких містах, як: м. Великому Бичкові, м. Сваляві, м. Перечині і на Прикарпатті у м. Вигоді здійснювали свою діяльність найбільші в УРСР виробництва лісохімічної промисловості. Дані підприємства складали на той час майже 90 % лісохімічної продукції Радянської України. Маючи на меті майбутній розвиток лісохімії, керівництво республіки та Прикарпаття проводило реконструкцію Перечинського, Свалявського і Вигодського лісохімзаводів із встановленням на них реторт безперервної дії, що дало змогу значно підвищити вихід якісної продукції та можливість якнайширшого застосування відходів лісопиляння і лісозаготівель. До прикладу, на уже згаданому Перечинському лісохімзаводі було введено у дію виробництво нового синтетичного клею для меблевого виробництва, а от у м. Сваляві було зведено сучасний на той час – гідролізний завод (State Archives of Ivano-Frankivsk region: 126).

Специфічною рисою у побудові економіки Західної України стало інтенсивне використання електроенергії у всіх галузях народного господарства, що зумовило як структурні зміни, так і збільшення ваги енергетичних галузей, збільшенням затрат електроенергії на виробництво продукції у паперовій, лісовій та деревообробній, нафтогазовій, хімічногірничій промисловості, а також легкій, харчовій та традиційній місцевій галузях. Характерна особливість хімічного виробництва на Прикарпатті полягала не тільки у потребі безперервного технологічного удосконалення, але й накопиченні загрозливого екологічно небезпечного виробництва, яке погано

впливало як на навколишнє середовище регіону, так і на загальний стан здоров'я місцевого населення і тривалість їхнього життя. Варто зазначити, що народне господарство УРСР та Прикарпаття, зокрема, за великою кількістю основних показників розвивалася в досліджуваний період за власним сценарієм, передусім виконуючи соціально-економічні плани та задачі поставлені партійним керівництвом. Втім, як можемо прослідкувати, в означений час у промислово розвинених країнах світу розпочалася масштабна всеосяжна побудова економіки щодо ресурсозбереження та інтенсивного впровадження осучаснених та новітніх технологій. Натомість у Радянському Союзі та УРСР зокрема, цей науково-технічний прогрес розпочав тупцювання на місці. Попри те зауважимо, що деякі кроки щодо зміни такої ситуації робилися неодноразово, але вони обмежувалися політичною складовою, та не скеровувалися на подолання застою в економічній та науковій сферах.

Обговорення. З огляду на викладене вище, загальний опис діяльності та розвитку хімічного виробництва Прикарпаття засвідчив, що розбудова та різке збільшення потужностей хімічних підприємств, а також їхнє осучаснення сприяли, передусім, виготовленню продукції військово-оборонної та сільськогосподарської галузей промисловості. З огляду на якісні показники, хімічне виробництво регіону розвивалася досить інтенсивно, при цьому руйнуючи навколишній природний баланс Прикарпаття. Для хімічного виробництва були притаманні ті ж основні проблеми, як і для інших галузей промисловості планової соціалістичної економіки Радянського Союзу. Діяльність промислових виробництв ускладнювалася у своїй більшості неефективною та некомпетентною роботою керівників підприємств. Їхня практична діяльність замінялася скеруванням значної та непотрібної кількості наказів, цільових листів та вказівок. Голови структурних підрозділів підприємств у власній роботі мали опиратися на партійні організації усіх рівнів та підтримувати з ними як найтісніші відносини. Чи не основним обов'язком кожного керівника, крім організаторської та економічної діяльності, було вести цілеспрямовану політінформаційну роботу, водночас брати активну участь у всіх партійних заходах. Інспекцію щодо виконання посадових інструкцій керівників підприємств здійснювали спеціальні відділи обкомів компартії УРСР, а також інші силові та контролюючі структури Радянської України.

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновок, що в раніше економічно відсталому регіоні Прикарпаття, що в першу чергу спеціалізувався в агросировинній промисловості, появились сучасні та потужні великі підприємства. Відновлюючи післявоєнне Прикарпаття тодішнє радянське керівництво зосередилося на пріоритетних напрямках розвитку промисловості краю, що дало змогу у короткі терміни досягнути визначених цілей та мети, навіть мало реальних. Проте, для промислового сектора Західної України, втім, як й для усієї економіки СРСР, були своєрідними та особливими: перевага у розвитку промисловості на користь важкої індустрії; не обґрунтована перевага завищених показників на противагу якісним; несамостійність виробничих рішень; залежність від постачання коштів центральною владою та централізоване забезпечення підприємств сировиною. Масштабне та не контрольоване споживання сировинних природних ресурсів Прикарпаття для потреб УРСР та СРСР, передусім деревини, нафти та газу, значно пришвидшили зменшення їх кількісних запасів.

References:

1. Sklyarenko E.M. (1986). *Istoriya fabryk y zavodov Ukraynskoi SSR* (History of factories and plants of the Ukrainian SSR). *Historiography of the problem*. K. : Nauk. opinion, 138 (in Ukrainian).
2. Evselevsky L. (1976). *Diialnist Vseukrainskoi redaktsii «Istoriia fabryk i zavodiv»* (Activities of the All-Ukrainian edition "History of Factories and Plants"). *Ukrainian Historical Journal*. № 5. 54–65 (in Ukrainian).
3. Klapchuk V.M. (2013). *Korysni kopalyny Halychyny: vydobuvannia ta pererobka* (Minerals of Galicia: mining and processing). Ivano-Frankivsk: Foliant, 508 (in Ukrainian).
4. Malyarchuk O.M. (2015). *Sotsialno-ekonomichni protsesy v zakhidnomu rehion Ukraynskoi RSR (1964–1991)* (Socio-economic processes in the western region of the Ukrainian SSR (1964–1991)). Ivano-Frankivsk: Symphony forte, 548 (in Ukrainian).
5. Kovalchak G.I. (1973). *Industrialnyi rozvytok zakhidnykh oblastei Ukrainy v period komunistychnoho budivnytstva* (Industrial development of the western regions of Ukraine during the communist construction). K. : *Nauk. opinion*, 156 (in Ukrainian).
6. *Rozkvit ekonomiky zakhidnykh oblastei URSR (1939–1964 rr.)* (The heyday of the economy of the western regions of the USSR (1939–1964)) (1964) / [rep. ed. M.I. Petrovsky; I.F. Hrynovets, I.O. Lutsyk, V.I. Mikhailov and others]. Lviv: Lviv University Press, 290 (in Ukrainian)
7. *Karpatska tsilyna* (Carpathian virginland). (1966). *Prykarpatska Pravda*. October 15. 2 (in Ukrainian).
8. Davydovych S.N. (2012). *Sotsialno-ekonomichni protsesy v Ivano-Frankivskii oblasti v druhii polovyni 60–80-ti roky KhKh stolittia* (Socio-economic process in the Ivano-Frankivsk region in the second half of the 60–80s of the twentieth century): author. dis. for science. Degree of Cand. ist. Science: special. 07.00.01 "History of Ukraine". Ternopil, 19 (in Ukrainian).
9. *Istoriia narodnoho hospodarstva Ukraynskoi RSR* (History of the national economy of the Ukrainian SSR): [in 3 volumes. 4 books] (1987). / chapter. editor. II Lukinov. Vol. 3, Book. 2. K. : *Nauk. opinion*, 440 (in Ukrainian).
10. Derzhavnyi arkhiv Ivano-Frankivskoi oblasti (State Archives of Ivano-Frankivsk region). F. P-1. Op. 1. Ref. 4909. 204 (in Ukrainian).
11. Derzhavnyi arkhiv Ivano-Frankivskoi oblasti (State Archives of Ivano-Frankivsk region). F. P-1. Op. 1. Ref. 4677. 157 (in Ukrainian).
12. Derzhavnyi arkhiv Ivano-Frankivskoi oblasti (State Archives of Ivano-Frankivsk region). F. P-1. Op. 1. Ref. 5290. 203 (in Ukrainian).
13. Derzhavnyi arkhiv Ivano-Frankivskoi oblasti (State Archives of Ivano-Frankivsk region). F. R-295. Op. 5. Ref. 5140. 344 (in Ukrainian).
14. Derzhavnyi arkhiv Ivano-Frankivskoi oblasti (State Archives of Ivano-Frankivsk region]. F. P-1. Op. 1. Ref. 4907. 126 (in Ukrainian).